

ÁRAMLATOK, AMELYEK MEGRÁZZÁK A VILÁGOT

SZKA_210_25

A modul szerzője:
Bányai László

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

10. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Mi az, ami elterjed a világban?					
A	<p>A diákok hat csoportokat alkotnak. A D1 feladatlap segítségével olyan dolgokat keresnek az emberiség múltjában, amelyek egy adott földrajzi helyen születtek meg, de aztán szétterjedtek a világban. A szóvivők ismertetik a csoport által gyűjtött gondolatokat. A többiek pedig igyekeznek rögtön kategóriákban sorolni azokat. A tanár vagy egy diák a táblán jegyzetel.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>A foglalkozás gondolati előkészítése, a meglévő tudásra alapozva</p> <p>Gondolati rugalmasság Szóbeli kommunikáció Együttműködés</p>	<p>Csoportmunka – ötletbörze</p> <p>Frontális munka – csoportos szóforgó és közös rendszerezés</p>	D1 (Feladatlap)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/b Hogyan és miért terjednek?					
A	<p>A csoportok közül kettő azt gondolja át, <i>hogyan</i> terjedtek a felsorolt dolgok (milyen módon, mi tette lehetővé ezt?). Két csoport azt vizsgálja meg, hogy <i>miért</i> terjedtek (mi volt az oka a terjedésnek az egyes esetekben?). A maradék kettő pedig azt elemzi, hogy vajon meg lehetett volna-e akadályozni a terjedésüket (mit kellett volna tenni ellene, vagy ha nem lehetett volna, miért nem?). Minden csoport leírja a gondolatait, majd az azonos témával foglalkozók összeülnek és egyesítik a listáikat. A szóvivők ismertetik, hogy milyen típusú magyarázatokat találtak. Végül megfogalmazzák, hogy vannak dolgok, amiknek a „természetéhez” tartozik, hogy terjednek, ha nem állja útjukat valamilyen legyőzhetetlen akadály.</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>A vizsgált jelenségek értelmezését segítő összefüggések feltárása</p> <p>Elemző gondolkodás Rendszerlátás Elvonatkoztatás Együttműködés</p>	<p>Csoportmunka – kerekasztal</p> <p>Frontális munka – csoportos szóforgó</p>	<p>A táblán összesített korábbi gondolatok</p>	
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Ma is terjednek a dolgok, de másképp					
A	<p>A tanulók közösen átgondolják, hogy mik a legfontosabb különbségek a dolgok terjedése között a régebbi és a mai világot nézve. Valószínűleg azonnal rá fognak találni a gyorsaság mozzanataira, a hálózatok fogalmára és az internetre, mint olyan mennyiségi elemekre, amelyek a vizsgált területen új minőségeket hoztak a világba.</p> <p style="text-align: right;">5 perc</p>	<p>Ugyanazon jelenség két időszakban való működésének összehasonlítása</p> <p>Elemzőkészség Rendszerszemlélet</p>	<p>Frontális munka – irányított beszélgetés</p>		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b Az információ útvonala					
A	Minden csoport megkapja a D2 cikk lapjait, amely egy Föld körüli pályát befutó e-mail üzenet útvonalát követi végig. A feladat az, hogy a csoportok készítsenek egy rajzot, amely bemutatja ezt az útvonalat. Mindenki elolvas egy-egy részt a szövegből, azonosítja a rajz szempontjából fontos információkat, és közösen elkészítik azt. A rajzokat kiteszik a falra, és összehasonlítják. Ezután mindenki megfogalmaz egy gondolatot arra vonatkozóan, hogy milyen következményei vannak az információterjedés e fantasztikus sebességének a modern világra nézve. 15 perc	A hálózati információ-terjedés mechanizmusának megértése Szövegértés Szelektív olvasás Ábrázolóképeség Együttműködés Összefüggéslátás	Csoportmunka – mozaik és közös ábrakészítés Frontális munka – tárlatlátogatás és szóforgó	D2 (Cikk)	
II/c Házi feladat					
A	Az óra végén a tanulók párokat alkotnak, és megkapják a D3 feladatlapot, amelynek segítségével közösen megismerkednek egy számukra érdekes nemzetközi hálózattal. 45 perc	Új ismeretek szerzése és értelmezése Információkezelés	Páros kutató és elemző munka	D3 (Feladatlap)	
B	Kiegészítő feladatok önként jelentkező tanulók számára: Olyan kivetíthető képek gyűjtése, amelyek jól érzékeltetik a hálózatok világát. Olyan logóképek gyűjtése, amelyek a világon mindenhol elterjedt márkákat mutatnak be.	A következő órán felhasználható szemléltető eszközök készítése Feladatvállalás	Differenciált egyéni kutatómunka		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/d A hálózatok világa					
A	Ha készül a hálózatokat megidéző képsorozat, akkor az óra vetítéssel kezdődik. A párok ezután sorban elmondják, hogy milyen hálózattal ismerkedtek meg, és azt is, hogy szerintük milyen előnyöket jelent a benne lévők számára a tagság. Végül a lapokat sorban kiteszik a falra, és megállapítják, hogy ma már mindannyian nagyon sok szállal kapcsolódunk a világhoz, és az alapvetően inkább jó, mint rossz. 10 perc	Az önálló kutatómunka eredményeinek bemutatása Előadókészség Befogadás Elemző gondolkodás	Frontális munka – vetítés és tanulói beszámolók	Egy tanuló által összeállított képsorozat Projektor A kitöltött D3 feladatlapok Ragasztógyurma	
II/e Termékek, amik a világon mindenhol megtalálhatók					
A	A világmárkák logóit gyűjtő diák levetíti a képeit. A többiek megnevezik azt a terméket, aminek a jelét felismerik. 5 perc	Az anyagi világ globális jellegének érzékelése Nyitottság	Frontális munka – vetítés és beszélgetés	Egy tanuló által összeállított képsorozat Projektor	
II/f A javak és az információk folyamatos áramlása					
A	A tanulók megbeszélik, hogy a hálózati rendszerek révén, ma már nem egyszerűen elterjed egy-egy dolog a világban, hanem az óriási tömegben születő dolgok rendkívüli tempóban, nagy sodrással áramlanak a világban – úgy, hogy szinte lehetetlen ellenállni a hatásuknak. A diákok közösen példákat keresnek rá, hogy mi minden jutott el hozzánk így az utóbbi évtizedekben, alaposan átalakítva a világunkat. 5 perc	Egy ismert jelenség tudatosítása Kritikai gondolkodás Szóbeli kommunikáció	Frontális munka – irányított beszélgetés		P1 (Példák)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/g Előnyök és hátrányok					
A	A diákok hat csoportot alkotnak. A csoportok egyik fele azt gondolja át, hogy milyen előnyökkel jár a mai magyar ember számára, hogy országunkat szabadon elérik a különféle globális hatások. A csoportok másik fele az ugyanebből fakadó hátrányokat elemzi. Az első öt perc után az azonos nézőpontot vizsgáló csoportok összeülnek és egyesítik gondolataikat. Végül az előnyök és a hátrányok listája felkerül egymás mellé a falra, és az osztály megnézi azt. 10 perc	A vizsgált jelenség két oldalról való elemzése Összefüggéslátás Véleményalkotás Nézőpontváltás Kritikai gondolkodás	Csoportmunka – kerekasztal	Csomagolópapírok Vastag filctollak Ragasztógyurma	
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Hogy tudjuk kivédeni a hátrányokat?					
A	Minden csoport választ egyet a hátrányok listájáról, és átgondolja, hogy vajon milyen reális lépésekkel védhető ki, vagy legalább csökkenthető az adott hátrány. A szövivők ismertetik azt ötleteket. 10 perc	A negatív hatások kivédesi lehetőségeinek átgondolása Konstruktív problémakezelés	Csoportmunka – ötletbörze	Írólap, írószer	
III/b „Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan”					
A	A diákok körben ülve megfogalmazzák, hogy szerintük mi mindent jelent a fenti mondat, amit a globalizáció korai időszakában fogalmaztak meg. 5 perc	További konstruktív lehetőségek keresése Szóbeli önkifejezés	Frontális munka – beszélgető kör		

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 Példák

A közelmúlt feltartóztathatatlanul terjedő jelenségei

A gazdaságban

- Új bankok megtelepedése, új hitelek létrejötte
- Bevásárlóközpontok terjedése

A mindennapi életben

- E-mail levelezés
- Mobiltelefonálás
- Tájékozódás aktualitásokról (utazás, időjárás, közélet, kultúra stb.)
- Közösségi weboldalak (pl. iwiw)

- Internetes fórumok
- Adatbázisok, tudástárak (pl. Sulinet Digitális Tudástár)
- Gyorséttermi láncok
- Internetes ügyintézés
- Vásárlás interneten

A természetben

- A klímaváltozást kísérő természeti jelenségek

A közéletben és a politikában

- Aktuális események (pl. New York-i terrortámadás vagy a 2006. évi augusztus 20-ai vihar „egyenes adásban” a neten)
- Politikusok vitái, választási küzdelem